

ราชสำนัก

พื้นฐาน

3. ความรู้ในการทำหัตถเวชกรรมแผนไทย

3.1. ท่า

ท่าผู้ป่วย	ท่าหมอ
<ul style="list-style-type: none">- นอนหงาย- นอนตะแคงคู้เข่า 90 องศา ชาย, ขว- นั่งขัดสมาธิ- นั่งห้อยเท้า	<ul style="list-style-type: none">- นั่งพับเพียบ- นั่งคุกเข่าคู้- พรหมสี่หน้า- ท่าหनुมานถวายแหวน- ยืนหกสูง (50 lbs) หกกลาง (70 lbs) หกต่ำ (90 lbs)

3.2. การวางมือและนิ้ว - ใช้นิ้วหัวแม่มือ, ใช้นิ้วกุด, ปลายนิ้วมือทั้ง 4 นวด / ขึ้นกำ ตำแหน่ง, ท่า, วางมือ

3.3. ขนาดของแรงและเวลาที่ใช้ในการนวดแต่ละครั้งแต่ละจุด

พิจารณา	ลักษณะโรค, อายุโรค, อายุผู้ป่วย, สุขภาพความแข็งแรงของผู้ป่วย เริ่มจากเบา ค่อย เพิ่มแรง / นวดด้วยแรงสม่ำเสมอเท่ากันในแต่ละจุด / กำหนดระยะเวลาการนวดเป็นคาบ
---------	--

ข้อห้ามและข้อควรระวังในการหัตถบำบัด

ข้อห้าม	<ol style="list-style-type: none">1. มีไข้เกิน 38.5 องศาเซลเซียส2. ไข้พิษ ไข้กาฬ เช่น อีสุกอีใส ทุ่งสวัด3. โรคผิวหนังที่มีการติดต่อ4. โรคติดต่อ เช่น วัณโรค5. ไล่ตั้งอักเสบ6. กระดูกแตก หัก ปรี ร้าว ที่ยังไม่ติด7. สภาวะผิดปกติของเลือด เช่น เลือดไม่แข็งตัว8. สภาวะที่มีอาการอักเสบทั้งระบบของร่างกาย
ข้อควรระวัง	<ol style="list-style-type: none">1. สตรีมีครรภ์2. ใส่แว่นตาเทียมหลังผ่าตัดกระดูก3. สภาวะขณะความดันโลหิตสูงเกิน 140/90 มิลลิเมตรปรอท4. สภาวะข้อต่อหลวม

ประโยชน์ของการนวด

วิธีนวด และ ท่าที่เหมาะสม ทำ ให้	<ol style="list-style-type: none"> 1. บังคับเลือดลมเข้าไปเลี้ยงในส่วนที่ต้องการได้ 2. กระตุ้นประสาทที่ไปเลี้ยงอวัยวะต่าง ๆ เช่น กล้ามเนื้อ ปอด หัวใจ
ผลการนวดต่อระบบร่างกาย	
<ol style="list-style-type: none"> 1. ระบบไหลเวียนเลือดและน้ำเหลือง 2. ระบบประสาท 3. ระบบกล้ามเนื้อ 4. ระบบผิวหนัง 5. ระบบทางเดินอาหาร 	<ol style="list-style-type: none"> 6. ระบบทางเดินอาหารระบบกระดูก 7. ระบบฮอร์โมน 8. ระบบหัวใจ 9. ผลต่อจิตใจ 10. อื่น ๆ เช่นระบบ สมอ ง หู ตา

สรุปนวดทฤษฎี ส่งสรุปได้เข้ากลุ่มเรียนonlineฟรี หน้า 73 จาก 119 FB: แพทย์แผนไทยstyleหมอน้ำหวาน

แนวเส้นพื้นฐาน ราชสำนัก

	ชา	เปิดประตูลม
ผู้นวด	นั่งพับเพียบ	นั่งคุกเข่าคู้ หันหน้าไปทางศีรษะผู้ป่วย
ผู้ป่วย	นอนหงาย	นอนหงาย
ขั้นตอน	เส้น 1 นาคบาท จุด 1, 2 มือคว่ำ / มือหงายนิ้วคู้ ถึงตาค่อม เส้น 2 มือหงาย นิ้วคู้ บนเข่า 2 นิ้ว ถึงหัวตะคาค เส้น 3 มือคว่ำ นิ้วคู้ ตะเข็บกางเกง ถึง บนเข่า 2 นิ้ว เส้น 4 มือคว่ำ นิ้วคู้ ใต้เข่า 2 นิ้ว ถึงตาค่อม คลายเส้นเท้า กรีด 3 ที แบะเท้าออก	ปลายนิ้วก้อยแตะหัวตะคาค เหยียดมือ 45 องศา กด 45-60 วิ
	ชานอก	ชาใน
ผู้นวด	นั่งคุกเข่าคู้	นั่งคุกเข่าคู้
ผู้ป่วย	นอนตะแคงเข่าคู้ 90 องศา	นอนตะแคงเข่าคู้ 90 องศา
ขั้นตอน	นิ้วคู้ มือคว่ำ จุดสูงสุดสะโพก นิ้วคู้ มือหงาย ใต้หัวตะคาค นิ้วคู้ มือคว่ำ แก้มบุม คลายต้นขา กรีด ถึงเหนือเข่า 2 นิ้ว 2 นิ้วมือหงาย กดเส้นถึงตาค่อม	นิ้วคู้ มือหงาย กึ่งกลางต้นขา ใต้กันย้อย ถึงเหนือเข่า 2 นิ้ว นิ้วเดียว มือคว่ำ กดใต้สะบ้า นิ้วโป้ง ก้อย กด ใต้เข่าถึง นิ้วก้อยใต้เท้า

	แขนนอก ท่านอน	แขนนอก ท่านั่งมือคู่	แขนนอก ท่านั่งมือเดียว
ผู้วัด ผู้ป่วย	นั่งคุกเข่าคู้ หันไปศีรษะ นอนหงาย	ท่าพรหมสี่หน้า ขัดสมาธิ หรือ ห้อยขา	ท่าพรหมสี่หน้า ขัดสมาธิ หรือ ห้อยขา
ขั้นตอน	มือหงาย กด 1/3 แขนด้านบน ถึง เหนือศอก หันหน้าเข้า นิ้วคู้ มือหงาย ต่ำศอก ถึงสร้อยข้อมือ	นั่งหลัง หันไปข้างหน้า ยกขาชิดคน ป่วย มือคว่ำ กด 1/3 แขนด้านบนถึง เหนือศอก อีกมือรองใต้ข้อมือ นิ้วคู้ มือหงาย ไล้ใต้ศอกถึงสร้อย ข้อมือ	นั่งหลัง หันไปข้างหน้า ยกขาชิดคน ป่วย มือคว่ำ กด 1/3 แขนด้านบนถึง เหนือศอก อีกมือรองใต้ข้อมือ มือหงาย ไล้ใต้ศอกถึงสร้อยข้อมือ อีกมือแนบลำตัว

	แขนใน ท่านอน	แขนใน ท่านั่งมือคู่	แขนใน ท่านั่งมือเดียว
ผู้วัด ผู้ป่วย	นั่งคุกเข่าคู้ หันไปศีรษะ นอนหงาย	ท่าพรหมสี่หน้า ขัดสมาธิ หรือ ห้อยขา	ท่าพรหมสี่หน้า ขัดสมาธิ หรือ ห้อยขา
ขั้นตอน	อุ้งมือกดกึ่งกลางแขนท่อนบน นิ้วคู้ มือหงาย กดข้อพับแขน กดไล้ไปถึงสร้อยข้อมือ	นั่งหันหน้าเข้า ยกขาข้างติดคนป่วย แขนวางบนขา / มือคว่ำ กดจุด กึ่งกลางแขนด้านบน อีกมือวัดชีพจร	นั่งหันหน้าเข้า ยกขาข้างติดคนป่วย แขน วางบนขา / มือคว่ำ กดจุดกึ่งกลางแขน ด้านบน อีกมือวัดชีพจร กดข้อพับแขน อีกมือวัดชีพจร กดไล้ถึงสร้อยข้อมือ อีกมือแนบลำตัว

	ไหล่	บ่า	โค้งคอ
ผู้วัด ผู้ป่วย	<u>ท่าพรหมสี่หน้า</u> ขัดสมาธิ หรือ ห้อยขา	ท่าหงส์ หกกลาง หกต่ำ ขัดสมาธิ หรือ ห้อยขา	ท่าพรหมสี่หน้า ขัดสมาธิ หรือ ห้อยขา
ขั้นตอน	มือหงาย กด กลางสะบัก อีกมือจับข้อมือ ยกแขนไปข้างหน้า ระดับตา ** 1.ไม่ควรกดแรงเพราะมีเส้นประสาท ที่ไปเลี้ยงแขน ถ้ากดแรงไปอาจทำ ให้แขนไม่มีแรง ยกแขนไม่ขึ้น 2.กรณีผู้ป่วยเป็นโรคไหล่ ควรอยู่ใน ความควบคุมของผู้เชี่ยวชาญ 3.กรณีหัวไหล่หลุด เคลื่อน ไม่ควร	ยืนหลังผู้ป่วย กดจากไหล่ไปต้นคอ หกสูง กลับ หกกลาง ไป หกต่ำ	นั่งหลัง ยกขาขวา มือขวาจับ หน้าผาก มือซ้ายกดต้นคอ ไล้ ถึงทายทอย 50lb ไล้ขึ้นลงตามอาการ

ห้อง	ท่าแหวก	ท่านาบ	ประคูลมห้อง
ผู้หมวด ผู้ป่วย	คุกเข่าคู่ หันหน้าเข้า นอนหงาย	คุกเข่าคู่ หันหาศีรษะ นอนหงาย	คุกเข่าคู่ หันหาศีรษะ (จริงหัน เข้า) นอนหงาย
ขั้นตอน	<ol style="list-style-type: none"> 1. นิ้วกลางข้อ2 ตะหวัดตะคาคด นิ้วชี้ไปทางสะดือ 2. ใต้สะดือ 1 นิ้ว เเฉียง 1 นิ้ว 3. บนสะดือ 1 นิ้ว 4. จุด 4-6 ไล่ไปถึงใต้ลิ้นปี่ <p>ขึ้น 50lbs ลง 70lbs ขึ้น 90lbs</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใต้ลิ้นปี่กึ่งกลางสะดือ กดขวางลำตัว 2. จุด 2-4 ไล่ต่ำลงมา นิ้วนางตรงสะดือ ถึงเหนือสะดือ 3. จุด 5 นิ้วก้อยตรงสะดือ 4. จุด 6 นิ้วกลางข้อ2 ตะหวัดตะคาคด นิ้วชี้ไปทางสะดือ 	<p>นิ้วโป่ง นิ้วก้อย ตะขวยโครง อีกมือซ้อนต่อ กึ่งกลางห้อง ใช้อุ้งมือกด</p>

	หลัง ท่านอน	หลังทำนั่ง
ผู้หมวด ผู้ป่วย	นั่งคุกเข่าคู่ นอนหงาย นวดทฤษฎี	หนุนมานถวายแหวน นั่งขัดสมาธิ, นั่งห้อยขา
ขั้นตอน	มือเดียว คว่ำ มือซ้าย นิ้วก้อยหัวตะคาคด นิ้วโป่งขีดสัน หลัง กดถึงต้นคอ 50 lbs กลับ 70 lbs	นิ้วก้อยหัวตะคาคด นิ้วโป่งขีดสันหลัง ทั้ง 2 ข้าง กดถึงต้นคอ

จุดสัญญาณ

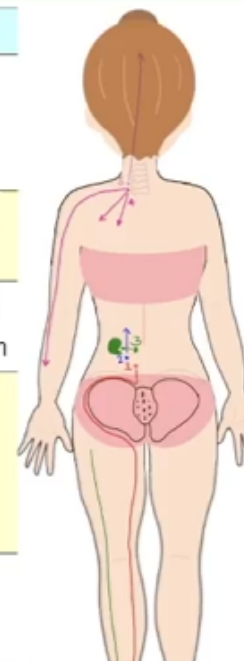
บทที่ 5 - สัญญาณ

สัญญาณ	จุด / ตำแหน่ง สำคัญที่อยู่บนแนวเส้นพื้นฐาน – จ่ายเลือด บังคับเลือด จ่ายความร้อน บังคับความร้อน ไปตำแหน่งต่างๆของร่างกาย
จ่ายเลือด	ตำแหน่งที่กดเป็นตำแหน่งหลอดเลือดแดงใหญ่ที่ส่งไปเลี้ยงอวัยวะส่วนปลายต่าง ๆ เช่น ตำแหน่งที่เปิดประตูลม
บังคับ	ให้ไปในตำแหน่งของแขนงของหลอดเลือดแดงเล็กๆ หรือ ตำแหน่งของแขนงประสาทที่ไม่ได้ทอดผ่านตามบริเวณที่ต้องการ (เช่น ปลายเท้า)

ตำแหน่งที่กด	เจ็บ หรือ ปวด	เป็นเนื้อเยื่อ กล้ามเนื้อ
	ร้อน	เป็นหลอดเลือด
	ปวดเสียวร้าว	เป็นเส้นประสาท

หลัง

สัญญาณ	ตำแหน่ง	บังคับเลือดและความร้อนไป	แก้	ช่วยแก้
ส. 1	L5 กระดูกสันหลังต่อกระเบนเหน็บ / นิ้วคู่ X มือคว่ำ 10 วิ	ปล้องกระดูกสัญญาณ 1 หลัง เข้าเชิงกรานออกขาด้านใน	ปวดท้องประจำเดือน, โรคเกี่ยวกับสัญญาณ 1 หลังอีกเสบ	โรคเกี่ยวกับโรคในท้องและอวัยวะภายใน เช่น มดลูกเคลื่อน, มดลูกอักเสบ
ส. 2	เอาติดกระดูกตรงมัดกล้ามเนื้อ มือคว่ำ	เข้าหลัง	คลื่นไส้อาเจียน	ธาตุไม่ปกติ, ท้องอืด, ท้องเฟ้อ, อาหารไม่ย่อย
ส. 3	ใต้ชายโครงติดกระดูกสันหลังมือคว่ำ	เข้าปล้องกระดูกสัญญาณ 3 หลัง เข้าไตออกขาด้านนอก	โรคเกี่ยวกับปวดหลัง, แก้วเสียวขาที่ขา และ ปลิ้นอง	เกี่ยวกับการอักเสบของไตที่ถูกกระทบกระแทกจากการเล่นกีฬา
ส. 4	ด้านข้างระหว่าง C7 & T1 รักษาจริงหันได้ 3 ทาง ปลายนิ้วไปไหน รักษาที่นั่น	ลงหน้าอก ออกสะบักหลัง ไปแขนด้านนอก	โรคเกี่ยวกับสัญญาณ 4 หลัง เช่น ปวดคอ ขาลงไปแขนด้านนอก, หอบเหนื่อย, นึกกีฬา. ขัดยอกหน้าอก	ระบบหัวใจ บรรเทาอาการหอบหืด
ส. 5	ระหว่าง C6 & C7 นิ้วมืองัดตั้ง	ขึ้นศีรษะส่งน้ำเลี้ยงขึ้นสมอง	โรคเกี่ยวกับปวดคอ ขาลงไปแขนด้านใน, มึนงงศีรษะ ลมตะกัง	

ท้อง (ต้องแหวก นาบ ก่อน)

สัญญาณ	ตำแหน่ง	บังคับเลือดและความร้อนไป	แก้	ช่วยแก้
ส. 1	นิ้วกลางข้อ 2 วางหัวตะคาคข้างขวา นิ้วชี้ไปสะดือ หันหน้าเข้า	เข้าเชิงกราน, สะโพก ลงขาข้างขวา	โรคเกี่ยวกับมดลูก เช่น มดลูกเคลื่อน, โรคไตด้านเลือด, โรคที่เกี่ยวกับบองคชาติ	โรคที่เกี่ยวกับสัญญาณ 1 และ 3 หลังบางกรณี
ส. 2	นิ้วกลางข้อ 2 วางหัวตะคาคข้างซ้าย นิ้วชี้ไปสะดือ หันหน้าเข้า	เข้าเชิงกราน, สะโพก ลงขาข้างซ้าย	โรคเกี่ยวกับมดลูก เช่น มดลูกเคลื่อน, โรคไตด้านเลือด, โรคที่เกี่ยวกับบองคชาติ	โรคที่เกี่ยวกับสัญญาณ 1 และ 3 หลังบางกรณี
ส. 3	เหนือสะดือ 1 นิ้ว ข้าง 1 นิ้ว ข้างขวา	ออกสันหลัง บั้นเอว และ กระเบนเหน็บข้างขวา	ยอกหลัง, เถาดานพรดัก, โรคไตด้านลม	โรคที่เกี่ยวกับสัญญาณ 1 และ 3 หลังบางกรณี
ส. 4	เหนือสะดือ 1 นิ้ว ข้าง 1 นิ้ว ข้างซ้าย	ออกสันหลัง บั้นเอว และ กระเบนเหน็บข้างซ้าย	ยอกหลัง, เถาดานพรดัก, โรคไตด้านลม	โรคที่เกี่ยวกับสัญญาณ 1 และ 3 หลังบางกรณี
ส. 5	นิ้วโป้ง+ชี้ ตะขยโครง	เข้าไซสันหลัง, ปล้อง	ช่วยปรับสมดุลระบบไหลเวียนเลือด	

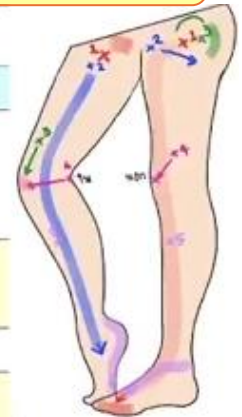

ขาด้านนอก (สัญญาณ 5)

สัญญาณ	ตำแหน่ง	บังคับเลือดและความร้อนไป	แก้	ช่วยแก้
ส. 1	จุดสูงสุด ตัดระหว่างขา กับ สะโพก มือคว่ำ	หัวขาด้านนอกถึงปลายเท้า	ลมปราณที่ขา, ขาชา, ขาลีบ	โรคที่เกี่ยวกับสะโพก เช่น ขัดสะโพก, ข้อต่อสะโพกเสื่อม อัมพาตขา
ส. 2	ใต้หัวตะคอก มือหงายตั้งเข้าหาตัว	เข้าหัวต่อกระดูกสะโพก	ขัด, ยอกสะโพก, หัวต่อกระดูกและเข้าข้อต่อสะโพกอีกเสบ	อัมพาตขา **ห้ามนวดกรณีผู้ป่วยเป็นอัมพาตเหยียดขาคำไม่ได้ จะทำให้กระดูกข้อต่อสะโพกเคลื่อนหลุดออกจากที่มากขึ้น
ส. 3	แก้มบวม มือคว่ำ	เข้าเชิงกรานเข้าสะโพก	กระดูกสะโพกเคลื่อนให้เข้าที่, แก้อักเสบของมดลูก-เชิงกราน ใช้ตรวจดูการเข้าอยู่ของมดลูกหลังคลอด, กระดูกสะโพกเคลื่อนว่าเข้าที่หรือยัง	โรคหมอนรองกระดูกหลังสัญญาณ 3 หลังอักเสบ, ข้อต่อสะโพกเสื่อม
ส. 4	ปลายเส้นเอ็นเหนือเข่า	เข้าเข่า	กล้ามเนื้อขาอักเสบ, กล้ามเนื้อฉีกขาด	โรคที่เกี่ยวกับเข่า เช่น เข่าเคลื่อน, ลมจับโปงเข่า, ลมล่าบองเข่า
ส. 5	ใต้เข่า 1 ฝ่ามือ มือคว่ำ	ข้อเท้าออกหลังเท้า	ขาลีบ, ตะคริวปลายเท้า	อัมพาตขา, สันนิบาตตีนตก**ใช้ตรวจดู ในกรณีขาลีบ สามารถแก้กลับคืนได้หรือไม่ (เข้าสัญญาณ 5 มีเส้นเล็กกว่าก้านไม้ขีดจะแก้กลับคืนไม่ได้)

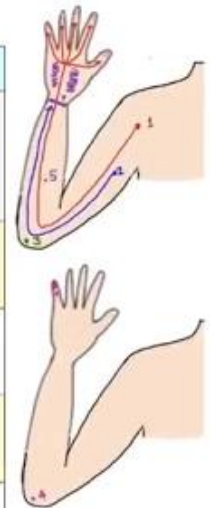
ขาด้านใน (สัญญาณ 5)

สัญญาณ	ตำแหน่ง	บังคับเลือดและความร้อนไป	แก้	ช่วยแก้
ส. 1	ใต้ก้นย้อย	เข้าหัวต่อกระดูกสะโพก	ขัดสะโพก โรคเกี่ยวกับสัญญาณ 3 หลังอักเสบจากลมปลายปิดคาคด และ ลมล่าบอง	โรคที่เกี่ยวกับในท้องและเชิงกราน เช่น มดลูกเคลื่อน, ดานเลือด, ดานลม
ส. 2	กึ่งกลางขา ต่ำก้นย้อย 2 นิ้ว	ลงขาทั่วไป	ลมปราณที่ขา, กล้ามเนื้อขาอักเสบ, โรคหมอนรองกระดูกหลังสัญญาณ 1 อักเสบ	กระจายความร้อนในท้อง จากการอักเสบของโรคเกี่ยวกับหลัง
ส. 3	เหนือเข่า 1 ฝ่ามือ บนข้อสะบ้า	เข้าเข่า	โรคที่เกี่ยวกับเข่า เช่น ลมจับโปง, ลมล่าบอง, ข้อเข่าเคลื่อน	
ส. 4	ข้อพับเข่า	เข้าเข่าและสะบ้าเข่า	ข้อเข่าเคลื่อน ผลักกระดูกเข่าเคลื่อนให้เข้าที่, โรคที่เกี่ยวกับเข่า เช่น ลมจับโปง, ลมล่าบอง, ข้อเข่าเคลื่อน	โรคที่เกี่ยวกับลูกสะบ้า เช่น สะบ้าบิ่น, สะบ้าจม
ส. 5	ใต้ตาตุ่ม เหยียด 45 องศา	เข้าข้อเท้าออกฝ่าเท้า	โรคเกี่ยวกับข้อเท้า เช่น ข้อเท้าเคลื่อน, ข้อเท้าแพลง ข้อเท้าอักเสบ	ลมขึ้นเบื้องสูง, ตะคริวเข้าท้อง, แก้กักบางประเภท

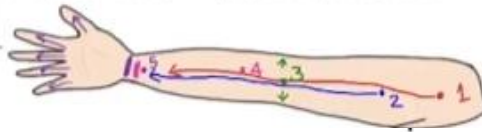
แขนด้านนอก

สัญญาณ	ตำแหน่ง	บังคับเลือดและความร้อนไป	แก้	ช่วยแก้
ส. 1	แนวตัดระหว่างกล้ามเนื้อต้นแขนกับกระดูกหัวไหล่ (สูงกว่า ส.๑ หัวไหล่เล็กน้อย) **รอยบวมได้รักษา	หัวแขนด้านนอกถึงปลายนิ้วมือ	ลมปราณที่แขน, เส้นเอ็น, กล้ามเนื้อแขนอักเสบ	กล้ามเนื้อแขนลีบ, แขนชา
ส. 2	กล้ามเนื้อต้นแขน **ขนาดลักษณะคับ	เรียบกระดูกแขนด้านนอก	กระดูกแขนที่แตก, หัก, บิด, ร้าว ให้ติดดีขึ้น ทำให้กระดูกมีกำลังหลังจากถอดเฝือกแล้ว	
ส. 3	ร่องข้อพับศอกด้านบน (ด้านนอก) (งอแขน) **ผู้ป่วยต้องห้ามไหล่กระดก	เข้าหัวต่อกระดูกข้อศอก	กระดูกข้อศอกเคลื่อนด้านนอกให้เข้าที่	โรคเกี่ยวกับข้อศอก เช่น ข้อศอกติด ข้อศอกอักเสบ เป็นต้น
ส. 4	ร่องข้อพับศอกด้านล่าง (ด้านใน) (งอแขน)	เข้าข้อศอกออกนิ้วก้อย	กระดูกข้อศอกเคลื่อนด้านในให้เข้าที่	โรคเกี่ยวกับข้อศอก เช่น ข้อศอกติด ข้อศอกอักเสบ เป็นต้น
ส. 5	แขนด้านนอกท่อนล่าง(ห่างจากข้อศอก 1/3 ของความยาวจากข้อศอกถึงข้อมือ)	ข้อมือออกหลังมือ	สันนิบาตข้อมือตก	นิ้วชา

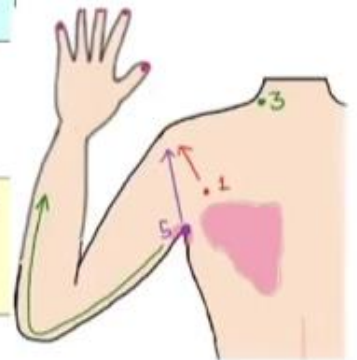
แขนด้านใน

สัญญาณ	ตำแหน่ง	บ่งชี้เลือดและความร้อนไป	แก้	ช่วยแก้
ส. 1	ต่ำกว่าปุ่มกระดูกต้นแขนด้านในเล็กน้อย (ร่องเนื้อตรงใต้หัวไหล่)	เวียนกระดูกแขนด้านใน	กระดูกแขนที่แตก, หัก ปริ, รั่ว ให้ติดดีขึ้น ทำให้กระดูกมีกำลังหลังจากถอดเฝือกแล้ว	อาการปวดเสียว หรือ อาการฟกช้ำของกระดูกแขน
ส. 2	กึ่งกลางแขนท่อนบนด้านใน ใต้กล้ามเนื้อ ถูกหนู (ใช้นิ้วมือหงาย หรือ อุ้งมือ)	ลงแขนทั่วไป	ลมปราณที่แขน, เส้นเอ็น, กล้ามเนื้อแขน อักเสบ	กล้ามเนื้อแขนสับ, แขนชา
ส. 3	กึ่งกลางข้อพับศอก	เข้าหัวต่อกระดูกข้อศอก	ข้อศอกเคลื่อนให้เข้าที่	โรคที่เกี่ยวกับข้อศอกติด, ข้อศอกอักเสบ
ส. 4	แขนท่อนล่าง แบ่ง 3 ส่วน ส่วนบนสุด	ข้อมือ	สันนิบาตข้อมืตก	โรคข้อมือ เช่น ข้อมือเคล็ด, ข้อมือเคลื่อน, ข้อมืออักเสบ, เส้นเอ็นอักเสบ
ส. 5	ตรงกลางแขน เหนือจุดสร้อยข้อมือ เล็กน้อย	เข้าข้อมือออกนิ้วมือ	ข้อเคลื่อน, ข้อมืออักเสบ	โรคที่เกี่ยวกับข้อมือ เช่น นิ้วมือชัน ข้อนิ้วติด เป็นต้น

หัวไหล่

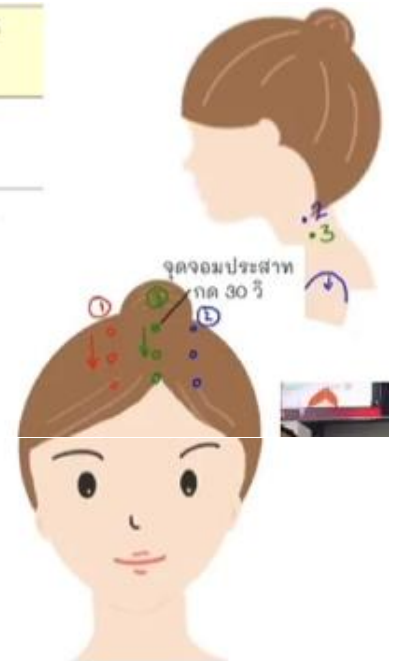
สัญญาณ	ตำแหน่ง	บ่งชี้เลือดและความร้อนไป	แก้
ส. 1	บริเวณปีกสะบัก (รอยตัดระหว่างแนวกล้ามเนื้อต้นแขนกับขอบสะบักด้านนอก ต่ำกว่า ส.1 แขนด้านนอกเล็กน้อย)	เข้าข้อต่อกระดูกหัวไหล่	โรคเกี่ยวกับหัวไหล่ เช่น หัวไหล่อักเสบ, หัวไหล่ติด เป็นต้น
ส. 2	กึ่งกลางโค้งคอ แนวปลายดิ่งหู (กดให้ทิศแรงขนานกับพื้น) **ตรงเส้นเอ็น	เข้าหัวไหล่	โรคเกี่ยวกับหัวไหล่ เช่น หัวไหล่อักเสบ, หัวไหล่ติด เป็นต้น **ห้ามจับในกรณีผู้ป่วยเป็นอัมพาต เหยียดคู่แขนไม่ได้ เพราะจะทำให้กระดูกหัวไหล่เคลื่อนหลุดมากขึ้น
ส. 3	ใต้ ส.๒ ประมาณ ๑ นิ้วมือ (ทิศแรงที่กดเฉียงลงด้านล่าง)	ลงแขนด้านใน	โรคเกี่ยวกับหัวไหล่, โรคที่เกี่ยวกับแขน
ส. 4	ตำแหน่งจุดตัดระหว่างแนวกระดูกไหปลาร้าด้านในกับเส้นแนวตั้งจากดิ่งหู	ลงหน้าอกออกสะบัก และรักแร้	โรคเกี่ยวกับหัวไหล่ และ โรคสัญญาณ 4 หลัง
ส. 5	รอยปุ่มของรักแร้ขณะพับแขน เป็นเส้นเอ็น (กดแล้วยกขึ้นด้านบน)	เข้าหัวไหล่ข้อต่อกระดูกหัวไหล่	โรคเกี่ยวกับหัวไหล่ เช่น หัวไหล่อักเสบ หัวไหล่ติด หัวไหล่เคลื่อนให้เข้าที่

หัว

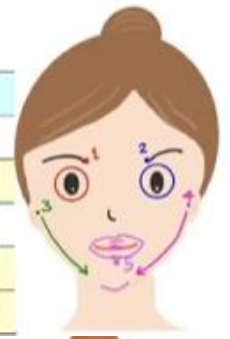
สัญญาณ	ตำแหน่ง	บ่งชี้เลือดและความร้อนไป
ส. 1	จากจุดจอมประสาทไปทางขวา กดไล่ไปข้างหน้า 3 จุด แล้วกดจากจุดจอมประสาทไปทางซ้าย กดไล่ไปข้างหน้า 3 จุด กดจุดจอมประสาท 30 วินาที จึงไล่ไปข้างหน้าอีก 2 จุด	แก้โรคสันนิบาตหนังตาตก

สัญญาณแยกข้อมือ

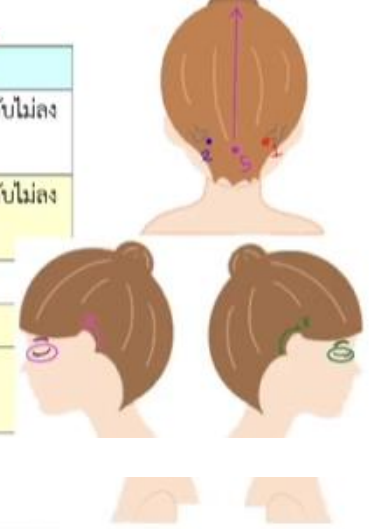
สรีระด้านหน้า

สัญญาณ	ตำแหน่ง	บ่งชี้เลือดและความร้อนไป	แก้
ส. 1 มุมหัวคิ้วขวา	เข้าหัวคิ้วลงเบ้าตาข้างขวา	ตาพร่ามัว, อัมพาตหน้า, ปวดศีรษะ	
ส. 2 มุมหัวคิ้วซ้าย	เข้าหัวคิ้วลงเบ้าตาข้างซ้าย	ตาพร่ามัว, อัมพาตหน้า, ปวดศีรษะ	
ส. 3 หน้าที่งุน้อยขวา	เข้าข้อต่อกระดูกขากรรไกรข้างขวา	อัมพาตหน้า, ขากรรไกรค้าง, ขากรรไกรอักเสบ, หูอื้อ	
ส. 4 หน้าที่งุน้อยซ้าย	เข้าข้อต่อกระดูกขากรรไกรข้างซ้าย	อัมพาตหน้า, ขากรรไกรค้าง, ขากรรไกรอักเสบ, หูอื้อ	
ส. 5 ใต้ปาก	ลิ้นและริมฝีปาก เข้าคางและโคนลิ้น	อาการปากเปื่อย ลิ้นกระด้าง คางแข็ง	อาการชาริมฝีปาก

สรีระด้านหลัง

สัญญาณ	ตำแหน่ง	บ่งชี้เลือดและความร้อนไป	แก้
ส. 1 ปลายผมด้านขวา	สรีระด้านขวาถึงหัวคิ้วออกเบ้าตาข้างขวา	ตาพร่า, ตาลาย, ปวดศีรษะ เช่น สมตะกั่ง, สมปลายปิดคาคบ่า	อัมพาตหน้า, ตาหลับไม่ลง, ยกคิ้วไม่ขึ้น
ส. 2 ปลายผมด้านซ้าย	สรีระด้านซ้ายถึงหัวคิ้วออกเบ้าตาข้างซ้าย	ตาพร่า, ตาลาย, ปวดศีรษะ เช่น สมตะกั่ง, สมปลายปิดคาคบ่า	อัมพาตหน้า, ตาหลับไม่ลง, ยกคิ้วไม่ขึ้น
ส. 3 เหนือหูข้างขวา	ขมับ, กกหู, คิ้ว และ ตาข้างขวา	หูอื้อ, สมออกหู, ตาพร่ามัว	
ส. 4 เหนือหูข้างซ้าย	ขมับ, กกหู, คิ้ว และ ตาข้างซ้าย	หูอื้อ, สมออกหู, ตาพร่ามัว	
ส. 5 จุดกำเนิดนิ้วนอนจับหน้างยขึ้น	กึ่งกลางสมอง	มึนงง, เวียนศีรษะ, ปวดศีรษะ	

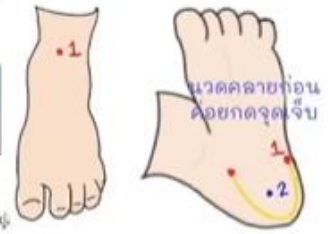

ข้อเท้า

สัญญาณ	ตำแหน่ง	บ่งชี้เลือดและความร้อนไป
ส. 1 นิ่งปลายเท้าหันหน้าเข้า	เอาเขาด้านล่างต้นเท้าให้กระดูกขึ้น นิ่งสูง 2 นิ้วกดตรงร่อง	โรคอัมพฤกษ์ อัมพาต

สันเท้า

สัญญาณ	ตำแหน่ง	บ่งชี้เลือดและความร้อนไป
ส. 1 จุดบาทหีบ (ข้างกระดูกมาทางสันเท้าตรงขอบเท้า)		โรคลมปลายปิดคาคบสันเท้า

บ้านสุขใจ แพทย์แผนไทย สรวนลิขสิทธ์หันนำไปคิดลอก คัดแปลง หรือ จำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต ถือเป็นความผิดตามกฎหมาย Line:sookj

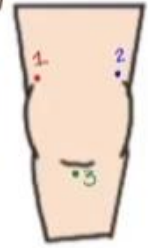
ท้อง (ต้องแหวก นาน ก่อน)

สัญญาณ	ตำแหน่ง	บ่งชี้เลือดและความร้อนไป	แก้	ช่วยแก้
ส. 1 นิ้วกลางข้อ 2 วางหัวตะคาคข้างขวา นิ้วชี้ไปสะดือ หันหน้าเข้า	เข้าเชิงกราน, สะโพก ลงขาข้างขวา	โรคเกี่ยวกับมดลูก เช่น มดลูกเคลื่อน, โรคริดานเลือด, โรคที่เกี่ยวกับองคชาติ	โรคเกี่ยวกับมดลูก เช่น มดลูกเคลื่อน, โรคริดานเลือด, โรคที่เกี่ยวกับองคชาติ	โรคที่เกี่ยวกับสัญญาณ 1 และ 3 หลังบางกรณี
ส. 2 นิ้วกลางข้อ 2 วางหัวตะคาคข้างซ้าย นิ้วชี้ไปสะดือ หันหน้าเข้า	เข้าเชิงกราน, สะโพก ลงขาข้างซ้าย	โรคเกี่ยวกับมดลูก เช่น มดลูกเคลื่อน, โรคริดานเลือด, โรคที่เกี่ยวกับองคชาติ	โรคเกี่ยวกับมดลูก เช่น มดลูกเคลื่อน, โรคริดานเลือด, โรคที่เกี่ยวกับองคชาติ	โรคที่เกี่ยวกับสัญญาณ 1 และ 3 หลังบางกรณี
ส. 3 เหนือสะดือ 1 นิ้วข้าง 1 นิ้ว ข้างขวา	ออกสันหลัง บั้นเอว และ กระเบนเหน็บข้างขวา	ยอกหลัง, เถาดานพรรตัก, โรคริดานลม	ยอกหลัง, เถาดานพรรตัก, โรคริดานลม	โรคที่เกี่ยวกับสัญญาณ 1 และ 3 หลังบางกรณี
ส. 4 เหนือสะดือ 1 นิ้วข้าง 1 นิ้ว ข้างซ้าย	ออกสันหลัง บั้นเอว และ กระเบนเหน็บข้างซ้าย	ยอกหลัง, เถาดานพรรตัก, โรคริดานลม	ยอกหลัง, เถาดานพรรตัก, โรคริดานลม	โรคที่เกี่ยวกับสัญญาณ 1 และ 3 หลังบางกรณี
ส. 5 นิ้วโป้ง+ชี้ แตะชายโครง อีกมือวางต่ำลงมา มือประกบ กด 45 วิ	เข้าใช้สันหลัง, ปล้องกระดูกหลัง ออกขา 2 ข้าง	ช่วยปรับสมดุลระบบไหลเวียนเลือด ให้ดีทั่วร่างกาย		

ผืนมดลูก

สัญญาณ	ตำแหน่ง	บ่งคับเลือดและความร้อนไป	แก้
ส. 1	เหนือหัวตะคาคด มือคว่ำประกบ		จ่ายออกหน้าขา, เจิงกราน มดลูกต่ำ
ส. 2	ต่ำลงมา 1 นิ้ว มือคว่ำประกบ		จ่ายออกอ้นตะ, แคมมอก มดลูกต่ำ
ส. 3	ต่ำลงมาอีก 1 นิ้ว แต่ต้องอยู่สูงกว่าหัวเหน่า มือหงาย ซ้อนขึ้น		จ่ายออกองคชาติ, แคมมใน มดลูกต่ำ

เข้า (เป็นสัญญาณแยกของสัญญาณ 4 ขาด้านใน หรือ อาจเรียก "สัญญาณย่อย" หรือ สัญญาณพิเศษ แบ่งออกเป็น 3 สัญญาณ

สัญญาณ	ตำแหน่ง	บ่งคับเลือดและความร้อนไป	แก้
ส. 1	ข้างเข้าด้านบน ขาด้านนอก นิ้วคู่มือคว่ำ หันหน้าเข้า 10 วิ		เข้าเข้า โรคที่เกี่ยวกับเข้า เช่น ลมจับโปง, ลมลำบอง
ส. 2	ข้างเข้าด้านบน ขาด้านใน นิ้วคู่มือคว่ำ หันหน้าเข้า 10 วิ		เข้าเข้า โรคที่เกี่ยวกับเข้า เช่น ลมจับโปง, ลมลำบอง
ส. 3	จุดน้ำเต้าตก (ใต้เข้าตรงกลาง)	เข้าเข้า สะบ้าเข้า	โรคที่เกี่ยวกับเข้า เช่น ลมจับโปง, ลมลำบอง, สะบ้าเข้า เช่น สะบ้าบิน, สะบ้าจม